

החרפה של צרפת

בימים הבאים הלכו וגברו ההוקעות וההאשמות. מזכ"ל האו"ם קופי אנאן הצהיר, ללא כל ראיות, כי ההפגזה הקטלנית של צה"ל על עמדת תצפית של האו"ם הייתה תוצאה של "ירי מכוון". תזמור קפדני זה של תגובות היה חיוני לגיבוש הסכמה בינלאומית בדבר הצורך לאכוף על הצדדים משא ומתן להפסקת אש; צרפת, באופן טבעי, נטלה על עצמה את תפקיד המובילה במבצע להשקט תהליך דיפלומטי שמטרתו העיקרית הייתה מניעת תבוסה של חיזבאללה בשדה הקרב. צרפת תמכה בתביעות הערבים להפסקת אש מיידית, אך הללו נדחו בידי ישראל, ארצות-הברית ובריטניה, משום שהפסקת אש כזאת הייתה מאפשרת לחיזבאללה להישאר בעמדותיו ולפתוח שוב במלחמה ברגע שיבחר לעשות כן. הברית האנגלו-אמריקנית וישראל טענו בתוקף כי יש לכוון כל הפסקה של פעולות האיבה בחיסול יכולתו הצבאית של חיזבאללה נגד ישראל, שאם לא כן יהא נזקה רב מתועלתה. ב-4 באוגוסט הגיעו צרפת וארצות-הברית להסכמה לגבי טיוטת החלטה של מועצת הביטחון לשיגור כוח רב-לאומי בסדר גודל של חטיבה לדרום לבנון, עם הנחיות ברורות לפתיחה באש כדי למנוע פעילות של מיליציות חמושות – דוגמת החיזבאללה – באזור. ברם, ימים אחדים לאחר מכן, בלחצה של הליגה הערבית, נסוגה צרפת מעמדתה הקודמת ואימצה גרסה חדשה של טיוטת ההחלטה,

Betrayal: France, the Arabs,
and the Jews

by David Pryce-Jones

Encounter Books, 2006

171 עמודים

ביקורת: נח פולק

ב12 ביולי 2006 שיגרו אנשי חיזבאללה רקטות קטיושה ומרגמה לעבר ישראל, בפעולת הסחה שנועדה להסיט את תשומת הלב ממארב שהציבו באותו זמן לסיור צה"ל על קו הגבול. במארב נהרגו שלושה חיילים ושניים נחטפו. חמישה חיילים נוספים נהרגו בניסיון חילוץ. יומיים לאחר מכן כינה נשיא צרפת ז'אק שיראק את התגובה הצבאית הראשונית של ישראל "חסרת פרופורציות לחלוטין" והוסיף כי "אפשר אפילו לשאול אם לא מסתמנת כאן שאיפה להחריב את לבנון". גם מדינות אחרות גינו את ישראל, אם כי רובן הקפידו לכלול בגינוי גם נזיפה חפוזה לחיזבאללה, כדי ליצור לפחות מראית עין של גישה מאוזנת. אך לא צרפת: חמישה ימים לאחר פרוץ פעולות האיבה, שלח שיראק את ראש הממשלה דומיניק דה-וילפן לביירות למסע "הזדהות". הישראלים הנצורים במקלטים לא זכו לשמוע בשורות כאלה מצרפת.

ובה כללים מעורפלים יותר לפתיחה באש. יחד עם זאת, צרפת הודיעה שהיא עדיין מחויבת לעמוד בראש כוח צבאי שיבטיח רגיעה לאורך זמן בדרום לבנון. לאור נכונותה של צרפת לקיים את הבטחתה להוביל את המאמץ הצבאי הרב-לאומי, העניקה ארצות-הברית את הסכמתה למהלך, וב-11 באוגוסט קיבלה מועצת הביטחון את התכנית הזאת כהצעה 1701. בריש גלי הוצהר שהפעם תיאכף החלטת האו"ם ככתבה וכלשונוה, ובכך תבואנה אל קצן עשרות שנים של אדישות קטלנית כלפי הסכם טאיף (משנת 1989) וכלפי החלטה 1559 (משנת 2004). ואולם, ברגע שפסקה הלחימה שכחה צרפת את כל הבטחותיה, שנועדו מלכתחילה רק לגייס את תמיכת האמריקנים, הישראלים והבריטים; במקום להוביל את המהלך ולהציב בדרום לבנון אלפים מחייליה, הציעה עתה צרפת לשגר לאזור 200 חיילים בלבד. את סירובה לשלוח כוחות נוספים, כפי שהתחייבה בתחילה, נימקה בטענה שאינה מוכנה לסכן את חייליה במצב שבו כללי הפתיחה באש מעורפלים כל כך – אותם כללים שהיא עצמה התעקשה לקבוע. רק לאחר שהופעלו עליה לחצים בינלאומיים לעמוד בהתחייבותיה, נאותה צרפת להגדיל את מכסת החיילים ששלחה לדרום לבנון.

בסיפור הזה אפשר למצוא את כל תווי ההיכר של הדיפלומטיה הצרפתית בת־זמננו: ההצהרות המתלהמות בדבר השגת שלום, שנועדו בעצם להציג גורם תוקפני כמו חיזבאללה כקרבן של פעולות גמול "חסרות פרופורציות"; הפרחת הבטחות סרק באוזני בעלות ברית על מנת להעביר את המשא ומתן למגרש האוהד יותר של ארגון האו"ם; והשימוש בהשפעתה כדי לסכל ולערער כל אפשרות לפתרון סכסוכים, ובכך להבטיח את הצורך

בפעילות דיפלומטית צרפתית גם בעתיד. באדיבות דייוויד פרייס-ג'ונס וספרו החדש, אפשר להוסיף לרשימה זו גורם נוסף: הצגת צרפת עצמה כמליצת היושר המערבית הבולטת ביותר של העולם הערבי, על חשבון ישראל וארצות-הברית. הספר בניה: צרפת, הערבים והיהודים, מבוסס על מסה ארוכה שראתה אור בכתב העת קומונז'ר, אך גם בצורתו המורחבת זהו חיבור צנום, המקיף 171 עמודים בלבד. ובכל זאת, הוא מצליח להציג רשימה מאלפת של הנזקים שהסבה צרפת, תחילה ליהודים ואחר כך לישראל, ולתאר את ההטיה הבולטת של מדיניותה לטובת הארצות המוסלמיות במזרח התיכון. ההאשמה המרכזית שמעלה פרייס-ג'ונס היא ששאיפתה של צרפת להפוך למדינה האירופית המשפיעה ביותר במזרח התיכון, בשילוב עם הגישה האנטי-ציונית הנלהבת של האליטה השלטת, עומדים ביסוד הברית הצרפתית עם העולם המוסלמי – הסדר שחיבל שוב ושוב הן באינטרסים של מדיניות החוץ הצרפתית עצמה והן בערכים שצרפת חרתה על דגלה. עמדתה של צרפת כלפי המוסלמים, אומר פרייס-ג'ונס, "מקבילה לתפקיד הצבאי שמילא קו מז'ינו – דרך להסוות את המציאות, הזמנה מתמדת להולכת שולל עצמית".

הגוף שעליו מוטלת האחריות לגיבושה ולשמירתה של מסורת הדיפלומטיה הצרפתית הוא משרד החוץ, המכונה קה ד'אֶוֹרְסֶה (על שם מיקומו). חלק הארי של המחקר שערך פרייס-ג'ונס מושקע בחיטוט בארכיונים של מוסד זה. צוות העובדים בקה ד'אורסה נהנה בדרך כלל מייחוס משפחתי אריסטוקרטי, שהשפיע על עמדותיו הפוליטיות; זכות הכניסה למשרד החוץ, אמר היסטוריון אחד, נקבעה

על ידי "נפוטזם, פטרונות, גוישה פוליטית קתולית חדורת עוינות כלפי יהודים, פרוטסטנטים והשיטה הפרלמנטרית". בארכיוני הקה ד'אורסה גילה פרייס-ג'ונס תיעוד מפורט להפליא של עוינות בת מאות שנים מצד הקהילה הדיפלומטית הצרפתית כלפי היהודים, ואחר כך כלפי ישראל, ושל שאיפתה המודעת לנכס לעצמה את המזרח התיכון המוסלמי.

הגוישה האנטישמית אפיינה את הקה ד'אורסה מראשית ימיו והשפיעה הן על ההחלטות שהתקבלו בו והן על הדרך שבה תפסו חבריו את מעמדם הנעלה בסדר חברתי. בשיח המקובל במשרד החוץ נתפסו היהודים כסיעה "אנטי-לאומית" השומרת אמונים לישות מעורפלת אך מאיימת בעוצמתה – היהדות הבינלאומית. היהודים נחשבו לנושאי פתולוגיות שונות (וסותרות): הם היו שוכני גטו מזוהמים, רוקחי מזימות מרושעים, גורמים מתסיסים ובוגדניים, תאבי בצע נצלנים וחבר קושרים המבקשים להסתנן לשורות החברה הצרפתית. עליית הציונות בשלהי המאה התשע-עשרה ובתחילת המאה העשרים לא רק איששה את אמונתם של אנשי האליטה הצרפתית בחתרנותם של היהודים, אלא גם הולידה פחדים אסטרטגיים – החשש שהציונות תסכן את הפרוטקטורט של צרפת בלבנט, את השפעתה באזור ואת יחסיה עם הערבים. התגובה הצרפתית הייתה כפולה: הציונות ספגה קיתונות של השמצות והקה ד'אורסה עשה מאמצים רבים להדק את הקשרים עם העולם הערבי על מנת להבטיח שארץ הקודש לעולם לא תקבל את היהודים בברכה. פרייס-ג'ונס מציין כי "הקה ד'אורסה, שמימן התוועדות של עשרים ושלושה ערבים מסוריה ומארץ

הקודש בפריז ביוני 1913, הוא שהשיק למעשה את התנועה הלאומנית הערבית". בעקבות מלחמת העולם הראשונה והתפוררות האימפריה העות'מאנית, ביקשה צרפת להשתלט על אותו חלק מן הלבנט הכולל כיום את סוריה, לבנון וישראל. כאשר נמסרה פלשתינה לשלטון בריטי, ניסו הדיפלומטים הצרפתים לדכא את השאיפות הציוניות באמצעות שידול מקביליהם הבריטים למנוע את פתיחת האזור בפני יהודים. בעקבות הצהרת בלפור הזהירה צרפת את בריטניה מפני "טיפוח ציפיות בלתי ריאליות בלב היהודים... הציונים חייבים להבין אחת ולתמיד שאין כל אפשרות להקמת מדינה יהודית עצמאית בפלשתינה ואף לא לכינון גוף יהודי ריבוני כלשהו". מעבר לעוינות הברורה כלפי היהודים המשתקפת בדברים אלו, הייתה לצרפת סיבה נוספת להתסיס את הרוחות נגד אפשרות הקמתה של מדינה יהודית: הנהגת התנועה הציונית הייתה נתונה בידי יהודים בריטים ונהנתה מתמיכתם של פרוטסטנטים בריטים, והצרפתים נוכחו כי מצב עניינים זה אינו מותיר מקום להרחבת חוג השפעתם באזור. "בחוגי הדיפלומטיה הצרפתית", כותב פרייס-ג'ונס, "התקבלה העמדה ש'הבריטים והיהודים רוקחים מזימות משותפות נגד האינטרסים הצרפתיים' כיוון שגיבשו 'מדיניות אנגלו-יהודית'".

רשמיו של הדיפלומט הבכיר של צרפת בלבנט, רוֹפֶר דֶה־קֶה, מביקורו אצל הנציב העליון הבריטי סר הרברט סמואל בירושלים בשנת 1920, מדגימים יפה את הפן האנטישמי של מדיניות החוץ הצרפתית. "יהודי אנגלי יפה נימוסים זה, שכל זוהמת הגטו קורצפה ממנו, נשבה לחלוטין בקרב בני-שבטו בירושלים"

סיפר. "הוא הולך לבית הכנסת, אינו מקבל הזמנות ביום השבת, ובימי חג ומועד מקפיד ללכת ברגל... היו סמוכים ובטוחים כי היהדות כולה, בכל קצוות תבל, לא תסכים לקבל את גבולנו מצפון לחורן ועד גדות הליטאני". ברוח דומה סיכם ראש המחלקה לעניינים דתיים בקה ד'אורסה מזכר שכתב אחרי פגישה עם חיים וייצמן בשנת 1927: "הלאומיות היהודית היא טעות וישראל [היהודים] יוכלו למצוא שלווה רק בהיטמעות".

במהלך מלחמת העולם השנייה גילתה האליטה הדיפלומטית הצרפתית נטייה טבעית לשיתוף פעולה עם הנאצים והשתלבה בנקל במסגרת ממשל וישי. הנקודה המוסכמת על הכל הייתה הצורך לפטור את אירופה, ומוטב את העולם כולו, מעונשם של היהודים. ז'אן ז'ירודו, פקיד בכיר בקה ד'אורסה שהרבה להתרועע עם הנאצים, אמר בשנת 1939 כי "היהודים מזהמים, משחיתים, מחללים, מטמאים, מבזים ומוזילים כל דבר שבו הם נוגעים". פול קלודל, דיפלומט בכיר אחר שעסק גם בעשייה ספרותית, כינה את היהודים "כנינים עם פני אדם", ובמחזה שכתב אומרת אחת הדמויות: "בשבילנו, היהודים, שום פיסת אדמה קטנה אינה שווה כמו מטבע זהב".

גם אחרי המלחמה, כותב פרייס-ג'ונס, "לא השתנתה כלל גישתו של הקה ד'אורסה כארגון", והמשרד חזר ונקט צעדים להחלשת הציונות, שבאותם ימים נתפסה כ"סכנה גדולה מתמיד למערכת היחסים היציבה והפורייה שהדיפלומטים הצרפתים קיוו לנהל עם ארצות ערב". ואמנם, צרפת עשתה כמיטב יכולתה לשבש את ההצבעה בעצרת האו"ם על תכנית החלוקה של פלשתינה המנדטורית.

הד לתסכול שעוררה בה המדינה היהודית הצעירה עולה מן הדברים שאמר בשנת 1949 שגריר צרפת בישראל לשר החוץ של מדינתו: "האופן שבו נהגו מנהיגי ישראל מזכיר את הרייך של היטלר".

בהיסטוריה ארוכה וקשה זו קיים פרק אחד חריג אך חשוב של יחסים טובים בין המדינות. הוא קשור במידה רבה לפעילותו של פייר-אֶטֶן ז'ילבר, שגריר צרפת בישראל בשנים 1953-1959, שהיה "הדיפלומט הצרפתי הראשון שלא היסס להתפעל בגלוי מישראל". במהלך שהותו בישראל למד ז'ילבר עברית, נקט צעדים נמרצים לקידום שיתוף פעולה אמיתי בין שתי המדינות ובמידת האפשר ניטרל את תפקיד הקה ד'אורסה. בשנת 1956 חברה ישראל בחשאי לצרפת ולבריטניה במבצע להסרת ההסגר שהטילו המצרים על תעלת סואץ. נכונותה של צרפת לשותף פעולה עם ישראל נבעה אמנם בעיקר משאיפתה לנקום בג'מאל עבד אל-נאצר על שהתסיס נגדה את המורדים האלג'יריים, אולם הצלחתה של המדינה היהודית במבצע קדש העניקה משנה תוקף להישגיה ממלחמת העצמאות, השבייתה את האיום המצרי למשך עשר השנים הבאות והבהירה לצרפת את חשיבותה האסטרטגית. אחרי המלחמה עלה בידו השגריר ז'ילבר, בתמיכת משרד ההגנה הצרפתי, לדחוק את הקה ד'אורסה לעמדה שולית ולהניע, בין היתר, את העסקה הגרעינית שאפשרה לישראל להקים את הכור בדימונה.

ברם, כאשר חזר בו שארל דה-גול מפרישתו בשנת 1958, שב והתחזק מעמדו של הקה ד'אורסה והיחסים הידידותיים בין צרפת לישראל החלו להתרופף שוב. בדו"ח רשמי שנמסר לדה-גול בשנת

הזה בעשורים האחרונים – האיאתוללה חומייני, סדאם חוסיין ויאסר ערפאת. שלושתם נענו ברצון לחיזוריה של צרפת, וזו מצדה פרשה עליהם את חסותה הנדיבה בניסיון לנצל את השפעתם כדי לקדם את האינטרסים שלה באזור. צרפת סייעה לארגון לשחרור פלסטין לקבל ייצוג בארגון האומות המאוחדות ונחלצה לעזרתו גם לאחר הפלישה הישראלית ללבנון בשנת 1982. פרייס-ג'ונס מזכיר שצרפת "שלחה ספינות לביירות לפנות אלפי אנשי אש"ף חמושים לתוניס ופול-מרק אנרי, השגריר הצרפתי בלבנון, פרש על ערפאת את חסינותו הדיפלומטית". עד יומו האחרון של ערפאת סייעה צרפת לנפח את דמותו לממדים מיתולוגיים. ז'אק שיראק ערך ביקור מתוקשר מאוד אצל ערפאת כשזה שכב על ערש דווי בבית חולים בפריז. פרייס-ג'ונס מתאר את שאירע לאחר מכן:

כאשר מת ערפאת, ארגן שיראק לכבוד טקסים הימים לראש מדינה, עם משמר כבוד של חיילים צרפתים שנשאו את הארון לשדה התעופה, משם הוחזר לרמאללה. באותו אירוע הצהיר שיראק בעיניים דומעות: "עם מותו איבד העולם אדם בעל אומץ לב ואמונה".

עם מותו של ערפאת איבד העולם גם פרט חשוב מן הביוגרפיה שלו – מקום הולדתו האמיתי. פקידים צרפתים שינו את תיקו הרפואי והפכו את מקום הולדתו לירושלים, במקום קהיר.

ז'אק שיראק טיפח יחסים קרובים גם עם סדאם חוסיין. בהיותו ראש ממשלה, באמצע שנות השבעים, קשר קשרי ידידות וחנופה עם חוסיין (שהיה אז סגן הנשיא העיראקי, ולמעשה המנהיג בפועל), ובביקוריו של הלה בצרפת חלק לו

1963 נכתב כי הקשרים הטובים בין שתי המדינות "אינם תורמים בשום אופן לחיזוק מעמדה של צרפת בארצות ערב". חוות דעת זו אכן בישרה את המדיניות הצרפתית כלפי ישראל מאז ואילך: בימי ההמתנה שהובילו למלחמת ששת הימים הטילה צרפת אמברגו על משלוחי נשק לישראל, ובזמן המלחמה אמר דה-גול לראש הממשלה הבריטי הרולד וילסון כי "יום אחד יהיה המערב כולו אסיר תודה לצרפת, שכן מעתה ואילך היא תהיה 'המעצמה המערבית היחידה שיש לה השפעה כלשהי על ממשלות ערב'".

נשיאי צרפת אחרי דה-גול המשיכו במסורת העוינות הגלויה כלפי ישראל. בשנת 1969, במהלך ביקור בארצות-הברית, נשא ז'ורז' פומפידו נאום שבו דרש מישראל להפסיק להיות "מדינה גזענית ודתית", ואף תבע ממנה לחדול לבקש סיוע מיהודי התפוצות. כאשר פלשו צבאות סוריה ומצרים לישראל בשנת 1973 הרזה שר החוץ הצרפתי בקול רם: "האם אפשר לומר שניסיון להניח רגל בתוך ביתך שלך הוא תוקפנות בלתי צפויה?" צרפת לא נסוגה מתמיכתה העיקשת בערבים גם כשאלה פתחו בחזית בינלאומית של טרור נגד ישראל: בשנת 1977 היא העניקה אשרת כניסה לאחד ממנהיגי ארגון "ספטמבר השחור" ואפשרה לו להימלט מביירות לפריז. בתגובה לביקורת הבינלאומית הנזעמת נזעק הנשיא ולרי ז'סקאר ד'סטן לסנגר על הצלת הרוצח במילים הפשוטות הבאות: "צרפת ועמה אינם צריכים ללמוד לקח מפי איש".

ניסיונות ההתקרבות של צרפת אל העולם המוסלמי התבטאו גם ביחסים הסימביוטיים שטיפחה עם שלושה מן האישים הבולטים ביותר שפעלו בעולם

שבחים מפליגים וליווה אותו באופן אישי בסירים שערך במפעלי הנשק ובכורים הגרעיניים הצרפתיים. שיראק גם ניצח על שיתוף הפעולה עם עיראק בבניית הכור הגרעיני "אוסיראק", שהופצץ בידי חיל האוויר הישראלי ב-1981. נשק צרפתי, שסדאם רכש במיליארדי דולרים, שימש אותו לתקיפת איראן בשנת 1980. צרפת השכיחה לנצל היטב את המלחמה העקובה מדם הזאת, ומכרה נשק לשתי המדינות – לעיראק בגלוי, ולאיראן בחשאי.

ואמנם, צרפת טרחה לקרב אליה גם את הפונדמנטליסטים של איראן. בשנת 1977, כאשר סילק סדאם חוסיין את חומייני ממקום גלותו בג'נ'ף, עיראק, הציעה לו צרפת להתגורר במתחם מוגן בפרברי פריז, שבו הוצבו שומרים וצידוק תקשורת בינלאומי. מן המיקום הנוח הזה שקד האיאתוללה הגולה על הכנת המהפכה האיראנית. הצרפתים שיערו נכונה כי חומייני עתיד להפוך לדמות החזקה הבאה באיראן וראו בו קרש קפיצה לכינון יחסים מועילים עם המשטר העתידי לבוא. חומייני עצמו העיד שממשלת צרפת גילתה "חביבות כלפינו ואפשרה לנו לפרסם בהרחבה את השקפותינו, הרבה יותר מכפי שציפינו". כאשר נמלט השאה מאיראן בשנת 1979, הוטס חומייני לטהרן במטוס שכור של אייר פראנס. כך ניצבה צרפת על ערש הולדתה של הממשלה האיסלאמית הראשונה בעולם.

דייז פרייס-ג'ונס מציין כי השתדלותה של צרפת במאה וחמישים השנים האחרונות לקנות לה עמדה של מעצמה בעלת השפעה בעולם המוסלמי הייתה לא רק כישלון אסטרטגי, אלא גם בגידה ביומרתה לגלם את ערכי הדמוקרטיה וחזיות האדם (אף שאין מנוס מלציין

שדווקא צרפת בלטה תמיד בהעדרה משורת הארצות המתייחסות ברצינות לערכים הלאומיים הצרפתיים). עוד לא צץ במזרח התיכון בריון, עריץ או פנאט שהצרפתים לא חיזרו אחריו בשלב כזה או אחר, ולמרות כל הכתרים שנקשרו לתחכומה של אמנות הדיפלומטיה הצרפתית, אין כמעט ראיות לתועלת כלשהי שהפיקה צרפת מאותן פרשיות אהבים, רבות מהן חד-צדדיות. ראיות לכך ודאי אין למצוא בפרברי הערים בצרפת, שבהן תוססת המשטמה כלפי המערב. אין למצוא ראיות כאלה גם בניסיון הכושל לסכל את הציונות ואת הקמתה של מדינת ישראל; ואף לא בתמיכתה של צרפת בנאצר, שגמל למיטיביו – אולי כתלמידים השקדן – באספקה חשאית של נשק למורדים האלג'יריים. הסיוע הצרפתי לסדאם חוסיין ולחומייני הביא להרחבת מעגל האלימות והקנאות באזור וסיכל כל הזדמנות להרחבת כוחה והשפעתה של צרפת. ומה הועילה התמיכה באש"ף? הלאומנות הכושלת של הפתח מאבדת במהירות את כוחה לטובת האיסלאמיזם של החמאס. מסירותה של צרפת לפמליית הטיפוסים השלייליים שטיפחה במזרח התיכון הולידה רק אומללות, והישגה היחיד היה חבלה מתמשכת במאמציהם הדיפלומטיים של האמריקנים בזירה משוסעת ומסוכסכת זו.

לטענת פרייס-ג'ונס, "חלק גדול ממה שעושה היום צרפת מסתכם בלא-יותר מעקיצות חסרות משמעות של ממש בספקטרום הבינלאומי, אך עדיין מדובר במטרד עבור הצד הסופג ובביזיון לצרפת עצמה". ואולם, תפקידה של צרפת בעולם שלאחר המלחמה הקרה אינו קל ערך כלל ועיקר. כידוע, האליטות הצרפתיות

עמדת ההובלה בהתארגנות דיפלומטית רוסית-גרמנית-צרפתית שהתייצבה מול הברית האנגלוסקסית. ארצות-הברית נחלה תבוסה שערורייתית ופומבית ביותר. התרגיל שנוסה בהצלחה לפני הפלישה לעיראק הופעל שוב, כפי שציינתי, בסבב האחרון של הלוחמה בלבנון. בשני המקרים, צרפת ניצלה את מסגרת האו"ם כדי לפתות את האנגלוסקסים להיכנס למעורבות, תוך הבטחה להגיע לפשרות רצויות, וברגע שיריבותיה הדיפלומטיות היו מחויבות לגמרי לדרישות הנפתלות שהציעה היא עצמה, משכה את השטיח מתחת רגליהן והתכחשה להסכמה עמן. צעדים בוגדניים אלו מצליחים לא רק ליצור תסבוכת סביב ההחלטות שהושגו בהנהגת האמריקנים, אלא גם לחולל אפקט חשוב הרבה יותר: הם מהווים ערובה לכך ששום החלטה לא תצא לפועל. צרפת עומדת היום בראש קבוצה של מדינות המשתמשות בדיפלומטיה כאמצעי למניעת פעולות ולא כאמצעי לתיאום פעולות. מדוע? מפני שהשגת יציבות במזרח התיכון משרתת את האינטרסים של ישראל ושל ארצות-הברית – לא את אלו של צרפת. הפעילות הדיפלומטית במסדרונות האו"ם אינה מרתיעה ארגונים כמו החיזבאללה או מדינות כמו איראן, אך היא בהחלט מגבילה את יכולתם של האמריקנים לעשות משהו בנוגע לגורמים הללו. זה בדיוק העניין, והוא חמור הרבה יותר מסתם עקיצה חסרת משמעות – במיוחד כשעל הפרק עומדת תכניתו של המשטר הקנאי בטהרן להתחמש בנשק גרעיני.

נח פולק הוא עורך משנה בתכלת.

אינן רואות בעין יפה את הדומיננטיות הצבאית, הדיפלומטית, התרבותית והמסחרית שממנה נהנית ארצות-הברית בעולם חד-קוטבי. בתגובה לאתגר זה רואה עצמה צרפת כמארגנת וכמנהיגה של ברית אירופית, האמורה לשמש כמשקל נגד לעוצמה האנגלוסקסית. בהתאם לדימוי עצמי זה, היא מפגינה את כוחה בכל הזדמנות ומנצלת את מושבה הקבוע במועצת הביטחון של האו"ם להחלשת ההשפעה האמריקנית ולהתערבות במשברים עולמיים, בדרך כלל תוך חיזוק גורמים עוינים לארצות-הברית.

את ההצלחה הראשונה רשמה צרפת לזכותה (או לחובתה) באירועים שהובילו למלחמת עיראק. בשנת 2002 קיבלה מועצת הביטחון של האו"ם פה אחד את החלטה 1441, המחייבת את עיראק להתפרק מכל נשק להשמדה המונית, לאפשר את שובם של הפקחים הבינלאומיים ולציית לכל החלטות האו"ם הקודמות. בהחלטה נקבע שאי-ציות יגרור "תוצאות חמורות" – מה שהובן אז כפעולה צבאית. ארצות-הברית האמינה שההחלטה משקפת הישג של פשרה עם צרפת, שלפיה תינתן לעיראקים הזדמנות אחרונה להציג את נשקם לעיני הפקחים. במקרה שעיראק לא תצייט, סברו האמריקנים, תהא צרפת מחויבת לתמוך בתגובה צבאית. עיראק, מצדה, אכן המשיכה לסכל את פעולת הפקחים, וארצות-הברית פעלה לקבלת החלטה המאפשרת שימוש בכוח. לתדהמת ממשל בוש, התנערה צרפת לחלוטין מן ההסכמה המוקדמת עם האמריקנים וסירבה לתמוך בכל החלטה חדשה, בכל תנאי שהוא. התכסיס עלה יפה, וצרפת נטלה על עצמה, לפחות באופן זמני, את